

JUSTYNA ZAJKO-CZOCHAŃSKA
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku

Sprawozdanie z sympozjum „Pomniki Niepodległości” zorganizowanego przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konservatora Zabytków w dniu 18 lutego 2019 r.

W dniu 18 lutego 2019 r. w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku odbyło się sympozjum „Pomniki Niepodległości”. Okazją do zorganizowania spotkania były obchody stulecia odzyskania przez Białystok niepodległości. Z uwagi na ważkość podejmowanej tematyki w sympozjum wzięli udział: prof. Magdalena Gawin – Wiceminister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalny Konservator Zabytków, Bohdan Paszkowski – Wojewoda Podlaski, Stanisław Derehajło – Wicemarszałek Województwa Podlaskiego, Metropolita Białostocki Arcybiskup Tadeusz Wojda, przedstawiciele administracji samorządowej, osoby duchowne, pracownicy instytucji związanych z kulturą oraz pasjonaci zabytków.

Sympozjum rozpoczęło przemówieniem prof. Małgorzaty Dajnowicz, która przywitała zgromadzonych gości oraz wskazała cel spotkania, jakim było przede wszystkim upowszechnienie i pogłębienie wiedzy na temat zabytkowej architektury województwa podlaskiego. Jako kolejną głos zabrała wiceminister Magdalena Gawin. Dziękując za zaproszenie, podkreśliła, iż Podlasie jest regionem bogatym w zabytki, zwłaszcza w architekturę drewnianą. Dodała, że należy dbać i ratować dziedzictwo kulturowe, w związku z czym zaakcentowała rekordowe zwiększenie budżetu PWKZ na ochronę zabytków z 270 tys. zł na 2,27 mln zł, gdyż jak dotąd województwo podlaskie było regionem otrzymującym najmniejszą pulę środków na ten cel. Minister podniosła również kwestię pomników historii województwa podlaskiego, wskazując na różnorodność religii i kultur.

Następnie Małgorzata Dajnowicz poprosiła o zabranie głosu arcybiskupa Tadeusza Wojdę, który wyraził zadowolenie ze znalezienia się kościoła św. Rocha

w poczcie stu pomników historii. Podziękował PWKZ za dbałość o zabytki sakralne, a także zadeklarował współpracę w opiece nad nimi. Wojewoda Bohdan Paszkowski także odniósł się do zwiększonej kwoty przeznaczanej na ochronę zabytków oraz dodał, iż należy tworzyć „dobrą atmosferę” wokół zabytków, by przybywało jak najwięcej pasjonatów, którzy są świadomi, jak ważną kwestią jest ochrona zabytków i dóbr kultury. Współpracę z PWKZ deklorował również Stanisław Derehajło, wicemarszałek województwa, podkreślił także fakt, iż w tegorocznym budżecie samorządu została zwiększona kwota na ochronę zabytków do 1 mln zł i w dalszym ciągu będą trwały prace nad zwiększeniem środków.

Część wykładową rozpoczęła prof. Małgorzata Dajnowicz referatem pt. *Bazylika Mniejsza pw. św. Rocha jako pomnik niepodległości w opinii publicznej lat dwudziestych XX w.* Analizując prasę regionalną z lat dwudziestych XX w., przybliżyła ważność misji ks. Adama Abramowicza w dążeniu do realizacji budowy nowej świątyni i związane z tym oczekiwania wiernych.

Kolejnym prelegentem był ks. prał. dr Tadeusz Krahel, który wygłosił referat pt. *Ksiądz Adam Abramowicz – budowniczy kościoła św. Rocha w Białymstoku.* W wystąpieniu tym przybliżył życiorys ks. Abramowicza od drogi do posługi kapłańskiej do chwili śmierci. Wskazał jego osiągnięcia i wkład w budowę świątyni, która w grudniu 2018 r. została podniesiona do rangi bazyliki mniejszej oraz wpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę na listę pomników historii.

Ostatnie wystąpienie pt. *Gmachy odrodzonej Rzeczypospolitej. Architektura publiczna miast województwa białostockiego w dwudziestoleciu międzywojennym – zarys problematyki* zaprezentowała prof. Małgorzata Dolistowska. Prelegentka przedstawiła dziedzictwo architektury województwa białostockiego okresu II Rzeczypospolitej. Dokonała przeglądu m.in. takich obiektów, jak dworce kolejowe w Wołkowysku, Hajnówce, Czeremsze, Bielsku Podlaskim, Mońkach, ratusz w Ostrowi Mazowieckiej, pałac biskupi w Łomży, Dom Strzelca w Grodnie, Teatr Miejski w Białymstoku.

Po wystąpieniach wszystkich ekspertów odbyła się merytoryczna dyskusja o znaczeniu i unikatowości podlaskiej architektury. Po wymianie zdań i spostrzeżeń uczestników sympozjum prof. Małgorzata Dajnowicz podziękowała za udział w spotkaniu, tym samym zamykając sympozjum.

Po obradach w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków odbyła się wizyta studyjna, w której uczestniczyły prof. Magdalena Gawin – Wiceminister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz prof. Małgorzata Dajnowicz – Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków. W jej ramach zwiedzono kościół św. Rocha, któremu poświęcone było sympozjum, monaster Zwiastowania Najświętszej Bogurodzicy w Supraślu oraz Muzeum Ikon, prezentujące sztukę sakralną prawosławia.